

Слободянюк О.Р. (Одеса, Україна)

Психологічні передумови підвищення ефективності навчально-виховного процесу у вищій школі.

Тези розглядають основні психологічні передумови підвищення ефективності навчально-виховного процесу у вищій школі, методи дослідження та проблеми, які має вирішувати педагог. Аналізуються різноманітні форми і засоби навчально-виховного процесу у вищій школі.

Slobodianiuk O. R . (Odessa, Ukraine)

Psychological conditions of increase of efficiency of educational process in higher school.

Abstract consider the basic psychological conditions of increase of efficiency of educational process in higher school, methods of research and problems , which must be solved by the teacher.

Педагогічна психологія вищої школи розглядає процес навчання у комплексі інформаційно-навчальної, розвивальної і виховної його функцій. Аксиомою, що перевірена всією історією людства є твердження: людина-головна цінність, міра всього в житті суспільства. Ця аксіома безпосередньо стосується вищого навчального закладу.

Нерідко викладач вивчає і бачить студента – як він відвідує заняття, виконує завдання, слухає лекцію, відповідає – тільки з висоти кафедри, за якою стоїть. інше багатьох викладачів не цікавить. А «інше» - ядро особистості студента, багатство чи бідність його прагнень, задумів, духовність чи бездуховність, моральність чи аморальність, гідність чи рабська покірливість і пристосовництво, сила чи безкорисливість. В умовах

особистісно орієнтованого навчання викладачам слід навчатися вбачати у студенті особистість, розуміти всю складність і багатогранність її світу, виявляти його спадкові й набуті здібності та перспективи, створювати максимально сприятливі умови для розвитку, розрізняти сутність вчинків і дій, почуттів, емоцій і мотивів. Тільки за таких умов викладач може ефективно керувати процесом навчання, розвитку й виховання студента як особистості, контролювати цей процес, вносити відповідні стимули і корективи. [1]

Характерною рисою морального розвитку студентства є поглиблення у цьому віці свідомих мотивів поведінки, цілеспрямованості, рішучості, наполегливості самостійності, ініціативи, удосконалення вміння володіти собою тощо. Підвищується інтерес до моральних проблем (цілі, способи життя, обов'язок, вірність, кохання, дружба тощо).

Водночас у молодій людині 17-20 років ще недостатньо розвинута здатність до регуляції своєї поведінки. Через брак життєвого досвіду деякі студенти плутають ідеали з ілюзіями, романтику з екзотикою тощо. Різка зміна багаторічного звичного робочого стереотипу («динамічного стереотипу» за І.Павловим) іноді призводить до нервових вибухів і стресових ситуацій.

Сучасні студенти – це здебільшого молоді люди у віці 18-25 років (пізня юність або рання зрілість). Цьому вікові притаманний найвищий рівень таких показників, як м'язова сила, швидкість реакції, моторна спритність, швидкісна витривалість тощо. В Студентському віці досягають максимуму розвитку не лише фізичні а й психологічні властивості та вищі психологічні функції: сприйняття, увага, пам'ять, мислення, мова, емоції, почуття. Цей період найсприятливіший для навчання і професійної підготовки, для формування індивідуального стилю діяльності. В пізнавальній діяльності переважає абстрактне мислення, формується узагальнена картина світу.

Найважливіша здатність, якої студент має набути у вищому навчальному закладі, - це здатність навчатися, яка є важливою передумовою можливості післядипломної неперервної освіти. Головною особливістю студентського віку є усвідомлення своєї індивідуальності, неповторності в становленні самосвідомості і формування образу «Я».[3]

Водночас, за відомостями Всесвітньої організації охорони здоров'я, саме у студентів спостерігаються найгірші показники фізіологічних функцій у своїй віковій групі. Вони становлять найбільшу групу хворих на гіпертонію, тахікардію, діабет, з нервово-психічними порушеннями. Причинами цього, як показали дослідження, є те, що у процесі навчання студенти зазнають сильного психічного напруження, нерідко руйнівного для здоров'я. Такі навантаження особливо посилюються в період контролю і оцінювання. Саме тут викладачі припускаються однієї з найбільших помилок: негативну оцінку результатів засвоєння навчальної програми переносять на оцінку особистості студента. Це виявляється через міміку, жести викладача, іноді й у словесній формі.[2]

Для підвищення рівня навчальної діяльності студентів слід формувати у них загальні розумові дії і прийоми розумової діяльності, посилювати мотивацію навчання, а також використовувати традиційні та нові навчальні технології, сучасні інформаційні технології, що активізують та інтенсифікують навчально-пізнавальну діяльність. Індивідуалізація і диференціація навчально-виховної роботи сприятиме підвищенню рівня навчання і розвитку студентів лише за умови систематичної діагностичної роботи не лише на початковому етапі, а й протягом усього навчання. Цьому сприяє модульно-рейтингова система навчання і обліку успішності.

Література // References

1. Глушкова Н. Психологія і педагогіка вищої школи. – Дніпропетровськ.: «Економіка», 2006. – 41 с.

2.Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. За ред. Карпової Е.Е.
Одеса, 2002.- 343с.

3.Слепкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. –
Київ. ;«Вища школа», 2007. – 238с.